

kinder ombudsman

het beste besluit:
geef kinderen invloed

Retouradres: Postbus 93122, 2509 AC Den Haag

Aan de leden van de Vaste Kamercommissie voor VWS
Cc: staatssecretaris van VWS de heer M. Van Ooijen

Per email verzonden

Betreft: Inbreng Kinderombudsman plenaire debat Wet rechtspositie gesloten jeugdhulp

Geachte leden van de Tweede Kamer,

In de vierde week van januari 2023 debatteert u met de staatssecretaris van VWS over de Wet rechtspositie gesloten jeugdhulp. Eerder heb ik al uitgebreid gereageerd op het wetsvoorstel.¹ Voorop staat dat de beweging naar nul gesloten plaatsingen is ingezet. Een ontwikkeling die ik ondersteun, hoewel ik wil benadrukken dat een vorm van gesloten aanbod nodig zal blijven voor een specifieke groep kinderen voor wie dit -tijdelijk- de beste passende zorg is. Tegelijkertijd is het nodig om de rechtspositie van de jeugdigen die toch in de gesloten jeugdhulp moeten verblijven, te versterken. Het wetsvoorstel draagt hier in mijn visie toe bij. Wel zie ik nog enige punten tot verbetering. Wellicht kunt u deze punten meenemen in uw bijdrage.

Punten ter verbetering

1. Geef, conform artikel 3 van het Kinderrechtenverdrag en General Comment nr. 14, inhoudelijke invulling aan hoe het belang van het kind moet worden onderzocht en vastgesteld in beslissingen die gaan over de jongeren die onder dit wetsvoorstel vallen.
2. Maak in het wetsvoorstel expliciet dat jongeren het recht hebben (conform artikel 12 van het Kinderrechtenverdrag) gehoord te worden over hun behandelplan.
3. Wijzig de 'zevendagentermijn' voor het instellen van beroep in 'een redelijke termijn'.
4. Schaf de (mogelijkheid tot) plaatsing van 12-minners in een af te sluiten ruimte tijdens het vervoer van en naar de gesloten instelling en tijdens het verblijf in het gerechtsgebouw af.
5. Leg zo snel mogelijk de aanspraak van jongeren op zak en kleedgeld wettelijk vast.
6. Vraag aan de minister een duidelijke visie en eenduidige sturing op de afbouw van de gesloten jeugdzorg.

Pagina 1/4

Datum

17 januari 2023

Onderwerp

Inbreng t.b.v. het plenaire debat over de Wet rechtspositie gesloten jeugdhulp

Ons nummer

1625623

Contactpersoon

-

Kinderombudsman

Bezuidenhoutseweg 151
2594 AG Den Haag

Postbus 93122
2509 AC Den Haag

T 070 356 35 63
info@kinderombudsman.nl
www.kinderombudsman.nl

*De Kinderombudsman
is onderdeel van de
Nationale ombudsman*

¹ <https://kinderombudsman.nl/publicaties/advies-op-het-wetsvoorstel-rechtspositie-gesloten-jeugdinstanties> én <https://kinderombudsman.nl/nieuws/vragen-over-wetsvoorstel-die-rechtspositie-jeugdigen-in-gesloten-jeughulpinstellingen-moet>

Toelichting

Pagina 2/4

Geluisterd naar de inbreng van jeugdigen en anderen

Ik zie in de Memorie van Toelichting (MvT) en de Nota naar aanleiding van het verslag (verder: de nota) dat veel waarde is gehecht aan de visie van de jeugdigen zelf. En ook dat er is geïnvesteerd in de zorgvuldige beantwoording van de Kamervragen en de aanpassingen van het wetsvoorstel. Een en ander heeft er ook toe geleid dat het wetsvoorstel op belangrijke onderdelen voor jeugdigen is verbeterd. Ik wil u en via u de staatssecretaris hiervoor complimenteren. In mijn visie is het wetsvoorstel hierdoor namelijk sterker geworden en daarmee ook de rechtspositie van de betrokken jeugdigen.

Ons nummer

1625623

1. Besluitvorming in lijn met het Kinderrechtenverdrag

In het bijzonder ben ik positief over de opmerkingen in de nota, dat het belang van de jeugdige het belangrijkste uitgangspunt is (p.18) en dat een beslissing die niet in het belang van de jeugdige is, dan ook niet mag worden genomen (p.20). Om dit daadwerkelijk uitgangspunt te kunnen laten zijn, is het echter wel noodzakelijk dat beslissers dit belang op de juiste manier (kunnen) onderzoeken en vaststellen, conform General Comment nr. 14 van het Kinderrechtencomité.² Dit is naar mijn mening op dit moment nog lang geen vanzelfsprekendheid.

2. Mening van het kind over de situatie en de te nemen beslissing

Eerder heb ik aangegeven dat jeugdigen betrokken dienen te worden bij de vaststelling van het hulpverleningsplan. In de nota staat dat het hulpverleningsplan weloverwogen wordt vastgesteld, waarbij onder meer voldoende gelegenheid wordt geboden aan een jeugdige om diens 'wensen en voorkeuren' aan te geven. Deze worden vervolgens vastgelegd in het hulpverleningsplan. Ik zie dit als een positieve ontwikkeling. De formulering hiervan kan in mijn visie nog sterker, door op te nemen dat jeugdigen *het recht* hebben om gehoord te worden over hun *ontwikkelingsbelang*, zoals het Kinderrechtenverdrag ook vraagt en dat aan hun visie passend gewicht moet worden toegekend. Indien voorbij wordt gegaan aan de visie van de jeugdige dient dit aan de jeugdige extra gemotiveerd te worden.

3. Beroepstermijn te kort

In de consultatieversie van het wetsvoorstel was nog opgenomen dat uiterlijk binnen zeven dagen een klacht ingediend moest worden tegen een beslissing tot toepassing van een vrijheidsbeperkende maatregel. Dit is gewijzigd in 'een redelijke termijn'. Hierbij wordt – terecht – aangegeven dat het niet altijd mogelijk is voor een jeugdige om binnen een korte termijn van zeven dagen een klacht in te dienen. De zevendagentermijn is echter wel blijven staan als de termijn om beroep in te stellen (artikel 6.5.4 lid 3). In de MvT staat dat indien de termijn is verlopen, geen beroep meer kan worden ingesteld.

Zoals ik ook eerder al aangaf vind ik zeven dagen dermate kort, dat het maar de vraag is of van een zinvolle beroepsprocedure kan worden gesproken. Zeker voor deze groep jeugdigen die in een kwetsbare en

---

² Kinderombudsman: Toolkit Het beste besluit

afhankelijke situatie verkeren. Mijn advies is dan ook de 'zevendagentermijn' voor beroep te wijzigen in 'een redelijke termijn'.

Pagina 3/4

4. Vervoer van en naar de gesloten instelling van 12-minners

Positief is dat 12-minners op grond van het wetsvoorstel niet langer mogen worden ingesloten. Ik zie deze regel echter niet terug bij het vervoer van en naar de instelling en het verblijf in het gerechtsgebouw. Op grond van het wetsvoorstel geldt dan de mogelijke beperkende maatregel van tijdelijke plaatsing in een afzonderlijke en af te sluiten ruimte (in het vervoermiddel of in het gerechtsgebouw).

Ons nummer

1625623

5. Zak- en kleedgeld

Zak- en kleedgeld heb ik al jaren hoog op mijn agenda staan. In het geconsulteerde wetsvoorstel was nog opgenomen dat indien de jeugdige niet de beschikking heeft over kleding en schoeisel, de directeur daarin zou voorzien. Verder was nog opgenomen dat er een regeling zou komen over het toekennen van zakgeld.

De staatssecretaris geeft aan dat VWS samen met de VNG en Jeugdzorg Nederland, verschillende verbeteringen verkent, in het bijzonder een vereenvoudiging van de bestaande handreiking zak- en kleedgeld voor kinderen met een maatregel voor jeugdbescherming en een specifieke wettelijke regeling vergelijkbaar met de pleegvergoeding.

Ik kan mij op zich vinden in zijn visie dat omdat het onderwerp van belang is voor jeugdigen in alle instellingen, een eventuele regeling niet past binnen de reikwijdte van dit wetsvoorstel dat uitsluitend ziet op gesloten jeugdhulp. Ik maak hierbij wel de kanttekening dat het allerminst zeker is dat de vereenvoudigde handreiking en wettelijke regeling er binnen afzienbare tijd daadwerkelijk gaan komen. In het hier en nu zijn de kinderen in instellingen hier nog niet mee geholpen. Uitstel van het vastleggen van zak- en kleedgeld in de wet, mag niet leiden tot afstel van bij wet vastgelegde rechten voor jeugdigen in instellingen.

6. Randvoorwaarden voor afbouw zijn niet op orde

Zoals ik in mijn eerdere reactie al heb aangegeven, maak ik me zorgen over de mogelijk negatieve gevolgen van een snelle afbouw van de gesloten jeugdhulp voor de kinderen en jongeren die op dit moment of in de nabije toekomst deze vorm van zorg nodig hebben. Ik mis een duidelijke visie en eenduidige sturing op de afbouw. Ik zie dat de instellingen die er nog wél zijn, grote moeite hebben om de kwaliteit van zorg en de zorgomslag te leveren die wij van hen verlangen. Niet vanwege het gebrek aan wil, maar vanwege een tekort aan medewerkers en financiële druk. Hoewel het debat hier niet over gaat, wil ik wel benadrukken dat de randvoorwaarden goed moeten zijn om de doelen van het wetsvoorstel – namelijk het verbeteren van de rechtspositie van jeugdigen en het voorkomen van vrijheidsbeperking binnen de gesloten accommodatie – ook echt te behalen. De aandacht moet niet alleen gaan naar gebrek aan medewerkers en financiële tekorten, maar naar doen wat nodig is in het belang van de jeugdigen. De staatssecretaris moet hierin de regie nemen.

Tot slot hecht ik eraan te schrijven dat ik erken en herken dat de minister met zijn wetsvoorstel de kwetsbare groep kinderen die met gesloten jeugdhulp te maken krijgen beter wil beschermen. Indien er vragen zijn naar aanleiding van deze brief, ben ik uiteraard beschikbaar voor een nadere toelichting.

Met vriendelijke groet,

Margrite Kalverboer
Kinderombudsvrouw

Pagina 4/4

Ons nummer
1625623